

सञ्चारमा प्रयुक्त पारिभाषिक शब्दावली

त्रिभुवन विश्वविद्यालय मानविकी तथा सामाजिक शास्त्र सङ्काय
नेपाली केन्द्रीय विभाग अन्तर्गत स्नातकोत्तर तह दोस्रो वर्षको
दसौँ पत्रको प्रयोजनका लागि प्रस्तुत

शोधपत्र

शोधार्थी

तुलसीमाया बराल

नेपाली केन्द्रीय विभाग

त्रिभुवन विश्वविद्यालय

कीर्तिपुर, २०६९

शोध निर्देशकको मन्तव्य

त्रिभुवन विश्वविद्यालय, मानविकी तथा सामाजिकशास्त्र सङ्काय अन्तर्गत नेपाली केन्द्रीय विभाग स्नातकोत्तर तह द्वितीय वर्षकी छात्रा श्री तुलसीमाया बरालले दसौँ पत्रको प्रयोजनका लागि मेरा निर्देशनमा सञ्चारमा प्रयुक्त पारिभाषिक शब्दावली शीर्षकको शोध पत्र तयार पारेकाले प्रस्तुत शोध पत्र आवश्यक मूल्याङ्कनका लागि सिफारिस गर्दछु ।

मिति : २०६९। ११। ९

.....

.....

डा. गोविन्दप्रसाद शर्मा
उपप्राध्यापक, नेपाली केन्द्रीय
विभाग, कीर्तिपुर

त्रिभुवन विश्वविद्यालय मानविकी तथा सामाजिकशास्त्र सङ्काय

नेपाली केन्द्रीय विभाग,

त्रिभुवन विश्वविद्यालय, कीर्तिपुर

स्वीकृति पत्र

त्रिभुवन विश्वविद्यालय मानविकी तथा सामाजिकशास्त्र सङ्काय अन्तर्गत विश्वविद्यालय क्याम्पसकी छात्रा तुलसीमाया बरालले त्रि.वि.नेपाली केन्द्रीय विभाग स्नातकोत्तर तह (एम.ए.) नेपाली विषयको दसौँ पत्रको प्रयोजनका लागि प्रस्तुत गर्नुभएको सञ्चारमा प्रयुक्त पारिभाषिक शब्दावली शीर्षकको शोधपत्र स्वीकृत गरिएको छ ।

शोध मूल्याङ्कन समिति

क्र. सं.	नाम	हस्ताक्षर
१.	प्रा.डा.देवीप्रसाद गौतम (विभागीय प्रमुख)	.....
२.	डा.गोविन्दप्रसाद शर्मा (शोध निर्देशक)	.....
३.	कर्णखर खतिवडा (बाह्य परीक्षक)	.....

मिति :- २०६९/११/९

कृतज्ञताज्ञापन

प्रस्तुत सञ्चारमा प्रयुक्त पारिभाषिक शब्दावलीको अध्ययन शीर्षकको शोधपत्र मैले आदरणीय गुरु डा. गोविन्दप्रसाद शर्मा (सुकुम शर्मा) को कुशल निर्देशनमा तयार पारेकी हुँ । व्यावहारिक तथा प्राज्ञिक व्यस्तताका बीचमा पनि पर्याप्त समय, उपयुक्त सुझाव तथा निर्देशनका साथै आवश्यक सामग्री उपलब्ध गराई सहयोग गर्नु भएकाले मात्रै यो शोधपत्र यस रूपमा तयार हुन सकेको हो । यसका लागि म आदरणीय गुरुप्रति सदा आभारी छु । मेरो शोधप्रस्ताव स्वीकृत गरी शोधकार्यका लागि अनुमति प्रदान गर्ने नेपाली केन्द्रीय विभाग तथा आवश्यक सल्लाह दिनुहुने विभागीय प्रमुख प्रा. डा. देवीप्रसाद गौतम, डा. लक्ष्मणप्रसाद गौतम, डा. नारायण गड्तौला, आर.एम. डङ्गोल, कर्णाखर खतिवडाका साथै अन्य प्राध्यापकहरूमा हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु । सामग्री सङ्कलन कार्यमा सहयोग पुऱ्याउने त्रि.वि केन्द्रीय पुस्तकालय तथा मार्टिन चौतारीको सहयोग मेरा लागि अमूल्य छ । अतः यी पुस्तकालयका कर्मचारीलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

त्यसै गरी शोधलेखनको प्रारम्भदेखि नै आवश्यक छलफल गरी सरसल्लाह दिनु हुने आदरणीय गुरु प्रा.डा. गोविन्दराज भट्टराई, डा. अन्जना भट्टराई, प्रा. घनश्याम कँडेल, श्री बलराम अधिकारी, प्रा. मोहनराज शर्मा, प्रा.डा. चूडामणि बन्धुप्रति म सदा अनुगृहीत छु । साथै, हरि गौतम, कृष्ण अधिकारी, टेकनारायण ढकाल, कौशल खाकी, सुमित्रा पौडेल, तारा चालिसे, इन्दिरा पौडेल, कौशल्या लुइटेल् र मनकुमारी खतिवडालाई धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

मिति : २०६९/११/९

तुलसीमाया बराल

क्रमाङ्क : ११८

शैक्षिक सत्र: २०६५- २०६८

विषयसूची

	पेज नं.
शोध निर्देशकको सिफारिस	क
स्वीकृत पत्र	ख
कृतज्ञता ज्ञापन	ग
विषय सूची	घ
सङ्केत सूची	च

पहिलो परिच्छेद

शोधको परिचय	! – ०
१.१ विषय परिचय	१
१.२ समस्या कथन	१
१.३ शोधकार्यको उद्देश्य	२
१.४ पूर्वकार्यको समीक्षा	२
१.५ शोधकार्यको औचित्य र महत्त्व	४
१.६ शोधकार्यको सीमाङ्कन	५
१.७ शोधविधि	५
१.७.१ सामग्री सङ्कलन विधि	५
१.७.२ अध्ययन विधि	५
१.८ शोधपत्रको रूपरेखा	५

दोस्रो परिच्छेद

पारिभाषिक शब्दको लेखन परम्परामा सञ्चार क्षेत्र	^ – @ !
२.१ विषय प्रवेश	६
२.२ पारिभाषिक शब्दको चिनारी	६
२.२.१ पारिभाषिक शब्दको परिभाषा	८

२.३ पारिभाषिक शब्दका विशेषता	१०
२.४ मा पारिभाषिक शब्द लेखन परम्परा	१३
२.५ सञ्चार क्षेत्रमा पारिभाषिक शब्द लेखन परम्परा	१८
२.६ निष्कर्ष	२०

तेस्रो परिच्छेद

सञ्चार क्षेत्रका पारिभाषिक शब्दको अध्ययन	२२-५१
३.१ विषय प्रवेश	२२
३.२ सर्वेक्षणको आधार	२२
३.३ वर्णानुक्रममा प्रस्तुति	२३
३.४ निष्कर्ष	५१

चौथो परिच्छेद

निष्कर्ष	५२-५४
४. निष्कर्ष	५२
परिशिष्ट क : नेपाली- अङ्ग्रेजी शब्दावली	५५-५८
परिशिष्ट ख : अङ्ग्रेजी- नेपाली शब्दावली	५९-६२
सन्दर्भ तथा सहयोगी सामग्री	६३

सङ्क्षिप्त सङ्केत-सूची

अ.प्र.	:	अप्रकाशित
डा.	:	डाक्टर
दो.सं.	:	दोस्रो संस्करण
ते.सं.	:	तेस्रो संस्करण
चौ.सं.	:	चौथो संस्करण
पाँ.सं.	:	पाँचौँ संस्करण
सा.सं.	:	सातौँ संस्करण
द.सं.	:	दसौँ संस्करण
ने.रा.प्र.प्र.	:	नेपाल राजकीय प्रज्ञा-प्रतिष्ठान
प्रा.लि.	:	प्राइभेट लिमिटेड
प्र.	:	प्रकाशन
पृ.	:	पृष्ठ
वि.सं.	:	विक्रम सम्बत्
सा.प्र.	:	साभ्ना प्रकाशन
सम्पा.	:	सम्पादक
त्रि.वि.	:	त्रिभुवन विश्वविद्यालय